

Adatok a szövetkezeti tagokról, a szövetkezekről a világban

A szövetkezeti forma világviszonylatban ismert és népszerű. A jelenkori gazdaságoknak valamennyi szektorához kötődnek a szövetkezetek. Az aktuális adatok szerint **az emberiség több, mint 12%-a szövetkezeti tag és a világon hozzávetőlegesen 3 millió szövetkezet működik.** (Forrás: <https://ica.coop/en/cooperatives/facts-and-figures>)

A szövetkezetek nemzetközi érdekképviseletéről

A szövetkezetek érdekképviseletét a világon egy régóta működő szervezet, a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége (SZNSZ) (International Cooperative Alliance) látja el, amelyet 1895-ben alapítottak. Az SZNSZ hozzávetőlegesen egy billió szövetkezeti tagot képvisel a világban.

Az SZNSZ négy világrégiót fog át önálló központokkal, ezek a következők:

- ▶ EURÓPA (központ: Brüsszel),
- ▶ AMERKA (központ: San José),
- ▶ AFRIKA (központ: Nairobi),
- ▶ ÁZSIA- CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉG (központ: Új-Delhi).

Az SZNSZ szektorális szervezetei segítik a működést, ezek a szektorális szervezetek a következő területeken működnek:

**mezőgazdaság | bankszektor | kiskereskedelem | halászat
egészségügy | lakhatás | biztosítás, ipar | szolgáltatások**

A nemzetközi szövetkezeti alapelvek

A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége olyan általános elveket fogalmaz meg, illetve ajánl a szövetkezetek szabályozása és gyakorlata számára, amelyek jellemzik a valódi szövetkezeteket.

Ezek a **nemzetközi szövetkezeti alapelvek a következők:**

- 1.** Önkéntes és nyitott tagság elve;
- 2.** Demokratikus tagi ellenőrzés elve;
- 3.** A tagok gazdasági részvétele elve;
- 4.** Autonómia és függetlenség elve;
- 5.** Oktatás, képzés és tájékoztatás elve;
- 6.** Szövetkezetek közötti együttműködés elve;
- 7.** Közösségi felelősség elve.

A nemzetközi szövetkezeti alapelvek jelentéséről

1. Önkéntes és nyitott tagság

A szövetkezetek önkéntes szervezetek, amelyek nyitva állnak - nemi, társadalmi, faji, politikai, vagy vallási megkülönböztetés nélkül - mindenki számára, akinek hasznára lehetnek szolgáltatásaik és aki elfogadja a tagsággal járó felelősséget.

2. Demokratikus tagi ellenőrzés

A szövetkezetek tagok által ellenőrzött demokratikus szervezetek, a tagok tevékenyen részt vesznek a szövetkezeti vezetés és a döntéshozás folyamatában. A szövetkezetben férfiak és nők választott képviselőként, a tagságnak felelősek. Az elsődleges szövetkezetekben a tagok egyenlő szavazati joggal rendelkeznek (egy tag-egy szavazat) és a más szinten működő szövetkezetek is demokratikusan szerveződnek.

3. A tagok gazdasági részvétele

A tagok igazságosan járulnak hozzá a szövetkezetük vagyonához és azt demokratikusan ellenőrzik. Rendszerint a szövetkezet tőkéjének legalább egy része a szövetkezet közös tulajdonát képezi. A tagság feltételeként előírt nagyságú jegyzett tőke után – ha erre egyáltalán sor kerül – a tagok általában korlátozott mértékű ellenszolgáltatásban részesülnek. A többletet az alábbi célok bármelyikére fordítják: - szövetkezetük fejlesztésére, lehetőség szerint tartalékalapok képzésével, aminek legalább egy része oszthatatlan; - a tagok részvételére, a szövetkezettel bonyolított közreműködésük arányában; - és más, a tagság által jóváhagyott tevékenységekre.

4. Autonómia és függetlenség

A szövetkezetek a tagok által ellenőrzött autonóm, önfenntartó szervezetek. Amennyiben megállapodást kötnek más szervezetekkel, beleértve a kormány hatáskörébe tartozókat is, vagy külső tőkeforrásokat használnak fel: mindezt csak olyan feltételek mellett tehetik, hogy egyidejűleg biztosítják a demokratikus tagi ellenőrzését és a szövetkezeti autonómia fenntartását.

5. Oktatás, képzés és tájékoztatás

A szövetkezetek olyan oktatást és képzést nyújtanak tagjaiknak, választott képviselőiknek, vezetőiknek, valamint alkalmazottaiknak, amellyel hatékonyan hozzájárulhatnak szövetkezetük fejlesztéséhez. A szövetkezetek tájékoztatják a nyilvánosságot, különösen a fiatalokat és a közvéleményalakítókat a szövetkezeti összefogás jellegéről és előnyeiről.

6. Szövetkezetek közötti együttműködés

A szövetkezetek helyi, nemzeti, területi és nemzetközi együttműködés révén szolgálják a leghatásosabban tagságukat és erősítik a szövetkezeti mozgalmat.

7. Közösségi felelősség

A szövetkezetek a tagjaik által elfogadott elvek alapján közösségük folyamatos és tartós fejlődésének a fenntartásán munkálkodnak.

Forrás: *Statement on the Cooperative Identity*
<https://ica.coop/en/cooperatives/cooperative-identity>

A nemzetközi szövetkezeti értékekről

A nemzetközi szövetkezeti alapelveken túlmenően a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége a szövetkezetek számára meghatároz olyan értékeket, amelyeknek az érvényre juttatását ajánlja a szövetkezetek irányába.

A nemzetközi szövetkezeti értékek a következők:

- önszegély,
- egyéni felelősség,
- demokrácia,
- egyenlőség,
- igazságosság,
- szolidaritás,
- becsületesség,
- nyíltság,
- társadalmi felelősség,
- másokkal való törődés.

Forrás: *Statement on the Cooperative Identity*
<https://ica.coop/en/cooperatives/cooperative-identity>

Nemzetközi folyamatok a nyugdíjasokat érintően

Miért lehet jó megoldás a közérdekű nyugdíjas szövetkezet?

Számos dokumentum rögzíti, hogy az élethosszig tartó tanulás (lifelong learning), illetve az egyéni életkörülményekhez rugalmasan alkalmazkodó foglalkoztatás lehetősége életminőséget emel és az egészségügyi státuszt elbillentheti pozitív irányba.

(Lásd erre például: Az Európai Parlament 2021. július 7-i állásfoglalása az öreg kontinens elöregedéséről – az idősödéssel kapcsolatos 2020 utáni politika lehetőségei és kihívásai (2020/2008(INI))

Az idősebb korosztály igényeihez rugalmasan alkalmazkodó nyugdíjasfoglalkoztatás lehetősége egy jó válasz azon nyugdíjasok részére, akik maguk is hasznosítani kívánják a megszerzett tudásanyagukat és tapasztalatukat megbecsülést és a tiszteletet kiváltva ezzel.

Adatok nemzetközi és magyar viszonylatban

EU lakosság, magyar lakosság - arányok

2023. január 1-re vetített adatok szerint **az EU lakosságának több mint egyötöde (21,3 %) 65 év feletti volt. Magyar viszonylatot illetően ez az adat hasonló, ugyanis az időskorúak népességben belüli aránya 2021-ben 20,3% volt.**

Forrás: KSH: <https://www.ksh.hu/sdg/4-19-sdg-1.html>
https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Population_structure_and_ageing

EU lakosság – medián életkor

A nyugdíjas foglalkoztatás a világon fontos kérdés azért is, mert általános folyamat a társadalmak elöregedésének folyamata. Az Eurostat felmérése szerint az Európai Unió lakossága életkorának mediánja 44,5 év, ami azt jelenti, hogy **az EU lakosságának fele 44,5 évnél idősebb.** (2023. január 1-jei állapot) 2013-ban ez az érték 42,2 év volt.

Forrás: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240215-1>

Öregedési index - Magyarország

Az öregedési index **Magyarországon** 2024-ben 143,2%, ami azt jelenti, hogy **száz gyermekre (14-éves korig) hozzávetőlegesen 143 idős (65 év vagy feletti) jut.** Az időskorúak száma és aránya tehát jóval meghaladja a gyermekkorúakét.

Forrás: <https://www.ksh.hu/fiatalok-es-idosek>

